

УДК 657

Весна Ірина

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кундря-Висоцька О.П.

Львівський інститут банківської справи УБС НБУ, м. Львів, Україна

КОНВЕРГЕНЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНСОЛІДАЦІЇ СТАНДАРТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

У статті досліджуються змістові характеристики та необхідність глобальної конвергенції міжнародних стандартів фінансової звітності, її стан і перспективи.

Постановка проблеми. На міжнародних фінансових ринках функціонують три види стандартів : МСФЗ – міжнародні стандарти фінансової звітності; US GAAP – американські стандарти бухгалтерського обліку; UK GAAP – стандарти бухгалтерського обліку Великобританії. В силу цього на сьогодні в епоху глобалізації світової економіки існує проблема консолідації перелічених вище міжнародних стандартів у єдину облікову систему у країнах з розвинутою економікою, а також проблема трансформації методології міжнародних стандартів в економіку країн, що розвиваються.

МСФЗ та Рада зі стандартів фінансового обліку США (FASB) працюють разом з 2002 року для досягнення такого зближення (конвергенції) МСФЗ та загальноприйнятими принципами бухгалтерського обліку США (GAAP). Загальний набір високоякісних глобальних стандартів залишається однією з пріоритетних завдань як IASB та FASB.

Відповідно до стандартів фінансової звітності, слово конвергенція має два значення. *По-перше*, конвергенція - це система заходів, які вживають органи стандартизації фінансової звітності в усьому світі для усунення відмінностей у стандартах фінансової звітності в різних країнах. *По-друге*, конвергенція – це відсутність відмінностей у стандартах фінансової звітності між країнами. Таким чином, конвергенція виступає як процес, і як мета. Глобальна конвергенція стандартів фінансової звітності означає зближення стандартів фінансової звітності по всьому світі.

Зауважимо, що на сьогодні конвергенція стандартів фінансової звітності, за основу для якої обрано МСФЗ триває, проте, нез'ясованими залишаються її змістові характеристики та результати, оскільки замість наближення US GAAP до МСФЗ, на практиці відбувається все з точністю до навпаки: МСФЗ все частіше наближаються до US GAAP. Це означає, що американський ринок з його правилами все-таки домінує у світі.

Метою дослідження є вивчення стану глобальної конвергенції стандартів фінансової звітності на сучасному етапі, її динаміки протягом останніх років та перспектив.

Виклад основного матеріалу. Як процес конвергенція може і здійснюється різними шляхами: пакетно та постандартно (рис. 1).

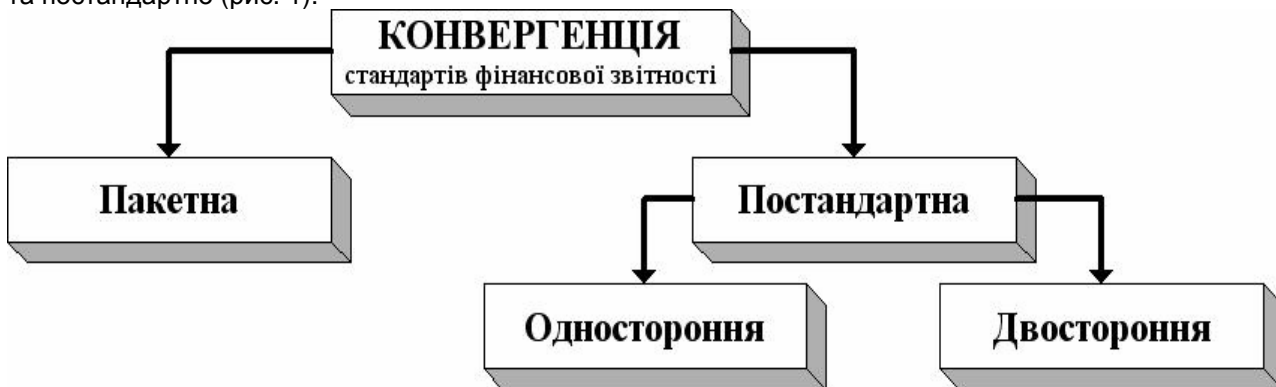

Рисунок 1 – Види конвергенції стандартів фінансової звітності

Пакетна конвергенція відбувається у разі, якщо компанії в країні переходять та використовують весь існуючий набір нейтральних за національною ознакою стандартів, які були (або будуть), прийняті компаніями в інших країнах.

Постандартна конвергенція має місце у разі, якщо орган регулювання змінює окремих стандарт в межах відповідного комплексу стандартів. Існує два варіанти постандартної конвергенції. Односторонній варіант передбачає, що орган регулювання замінює один із чинних стандартів на інший чинний стандарт із іншого комплексу стандартів. При двосторонньому варіанті постандартної конвергенції кожен з органів регулювання замінює чинний стандарт одним спільним стандартом. Слід зазначити, що способом пакетної конвергенції користуються країни, які не мають власного належним чином розвинутого обліку. Вони ж, як правило, використовують постандартну односторонню конвергенцію. Розвинуті країни та країни, які мають сильні школи бухгалтерського обліку, використовують, як правило, постандартну двохсторонню конвергенцію. Як зазначають Діпіаза С. та Екклз Р. "в корпоративному світі найближче до

Всесвітніх стандартів фінансової звітності (ВСФЗ) знаходяться Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ – IFRS)". На сьогодні, більше ніж 100 країн вимагають або дозволяють використання МСФЗ, або знаходяться у стадії конвергенції зі стандартами Ради з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО) (рис. 2). З наведених вище даних випливає, що тільки країни центральної та північної Африки, Індонезія, Малайзія, Саудівська Аравія, Афганістан, Пакистан та деякі інші країни не використовують МСФЗ. Загалом членами ООН є 192 країни. Таким чином, більша половина з них підпадає під вплив МСФЗ.

Слід відмітити, що глобальні МСФЗ сьогодні відсутні через неприйняття з боку США та Японії. У разі, якщо США, Японія та Бразилія перейдуть на МСФЗ, то світ матиме єдиний комплекс стандартів фінансової звітності.

Рисунок 2 – Прийняття та поширення МСФЗ у світі
 Джерело: <http://www.iasb.org>

Цю тезу можна підтвердити даними Всесвітньої федерації бірж (таблиця 1). Частка США, Японії та Бразилії, країн, з якими Рада з МСБО здійснює найбільш інтенсивні проекти з конвергенції стандартів фінансової звітності, становить разом близько 42% світової ринкової капіталізації. У разі переходу цих країн на МСФЗ решта країн, щоб брати участь у світовому економічному просторі будуть змушені зробити те саме.

Таблиця 1 – Країни з часткою світової ринкової капіталізації більше 1%*

Країна	% світової ринкової капіталізації
США	30,64
Японія	8,70
Китай	7,64
Великобританія	6,38
Гонг Конг	4,71
Франція	4,17
Канада	3,26
Німеччина	2,82
Бразилія	2,41

Джерело: * <http://www.world-exchanges.org>

Необхідно зазначати, що Рада з МСБО тісно працює з цими країнами у напрямку конвергенції. Особливості процесу конвергенції можна узагальнити в окремій таблиці (таблиця 2).

Висновки. Таким чином, США, Японія та Бразилія, країни, з якими РМСБО здійснює найбільш інтенсивні проекти з конвергенції стандартів фінансової звітності, становлять разом близько 42% світової ринкової капіталізації. Отже, у разі виконання планів щодо конвертації з цими країнами у 2011 році світ матиме глобальні стандарти фінансової звітності.

Що стосується України та інших країн постсоцістичного простору, то тут, на наш погляд, необхідно уникнути спроб перевести облік на пакетну конвергенцію. Тут доцільно скористатися методологією постандартної конвергенції, за умов якої відбувається зміна окремих стандартів у межах відповідного комплексу стандартів.

Таблиця 2 – Процес конвергенції МСФЗ РМСБО із США, Японією та Бразилією

Характеристики	США	Японія	Бразилія
Національні органи регулювання	Рада зі стандартів фінансового обліку США (FASB)	Рада зі стандартів бухгалтерського обліку Японії (ASBJ)	Бразильська Федеральна рада з бухгалтерського обліку (CFC) і Бразильський комітет зі стандартів бухгалтерського обліку (CPC)
Формалізація домовленостей	Меморандум про порозуміння	Токійська угода	Меморандум про порозуміння
Дата формалізації домовленостей	Вересень 2002 року Оновлення Вересень 2008 р. Листопад 2009р.	Серпень 2007 року	Січень 2010 року
Тип конвергенції	Постандартна	Постандартна	Постандартна
Орієнтовна дата повної конвергенції стандартів	Червень 2011 року	Червень 2011 року	Кінець 2011 року

Без сумніву, МСФЗ будуть глобальними стандартами фінансової звітності уже у найближчі роки, тому важливо готуватися до цього на освітньому рівні - щоб ті, хто здобуває бухгалтерську освіту, стикалися з ними уже на початкових стадіях навчання.

Список використаних джерел

1. Голов С. Ретроспективний погляд на реформування бухгалтерського обліку в Україні. Антиміфологія // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – №11. – С. 5-10.
2. Convergence between IFRSs and US GAAP <http://www.ifrs.org/Use+around+the+world/Global+convergence/Convergence+with+US+GAAP/>
3. Пасько, О. Глобальна конвергенція стандартів фінансової звітності: стан та перспективи// Облік та звітність. – 2010. – №2. – С. 45–50
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Проект Закону про внесення змін до Закону України [Електронний ресурс] // Верховна рада України. Офіційний веб-сайт. – Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf

УДК 658.14/17

Минаєва О.О.

Научный руководитель: к.т.н., доцент Касаєва Т.В.

УО “Витебский государственный технологический университет”, г. Витебск, РБ

ФОРМИРОВАНИЕ ФИНАНСОВОЙ СТРУКТУРЫ И ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА ЗАТРАТ

Система управленческого учета, формируемая в организации требует распределения и закрепления всех затрат за определенными центрами ответственности, возглавляемыми менеджерами. Степень воздействия менеджера на затраты и доходы возглавляемого им структурного подразделения определяет тип центра ответственности и, следовательно, набора статей доводимого бюджета. В рамках этой работы из организационных структурных подразделений организации формируются центры финансовой ответственности (ЦФО) и строится модель финансовой структуры.

Изучение методических подходов к формированию финансовой структуры организации [1 ÷ 5] позволяет сделать вывод, что для выделения ЦФО используются следующие критерии: организационный - в соответствии с внутренней организационной иерархией организации (цех, бригада, участок, управление, отдел и т.п.); направление бизнеса - в соответствии с категорией производимых продуктов; региональный - в соответствии с территориальной обособленностью; функциональный - в соответствии с участием в бизнес-процессах организации (сферы снабжения, основного производства, сбыта, НИ-ОКР и т.п.); технологический - в соответствии с технологическими особенностями производства.

Особенности финансово-хозяйственной деятельности организации и потребности руководства определяют выбор тех или иных подходов.

В данном исследовании предпринята попытка формирования финансовой структуры организации на основе различных критериев. Объектом исследования является ООО “ТЕКальянс”, специализирующееся на оптовой торговле автомобильными запчастями. Изучение производственно-хозяйственной деятельности и оргструктуры объекта исследования позволило дать следующую характеристику подразделений организаций с точки зрения их направленности и возможностей управления затратами и доходами организации (таблица 1).